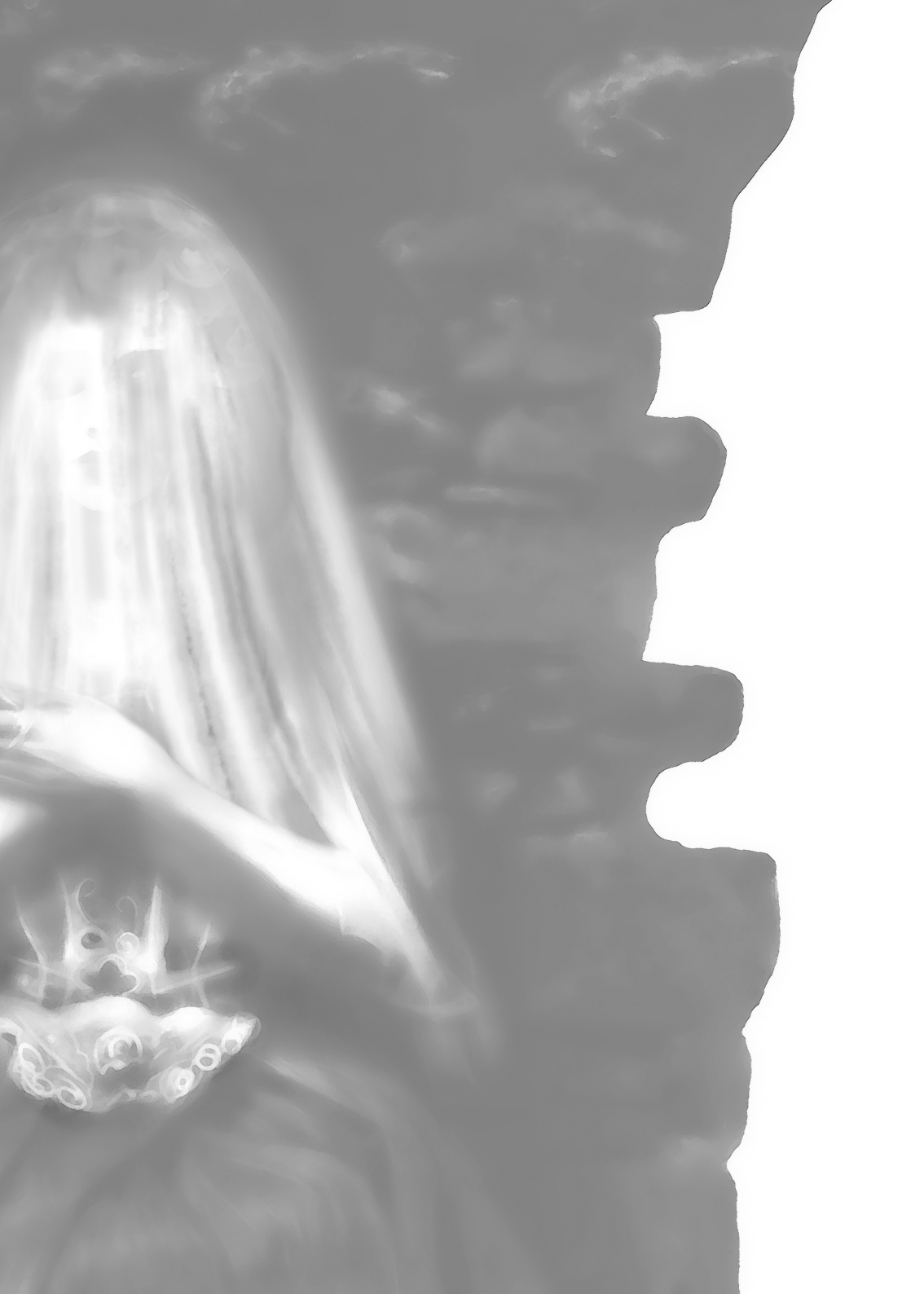

Весь твій
Totus tuus

Матічин Ярослава

ЗАМУРОВАНА

ДУША

Київ
Видавництво «Ліра-К»
2023

УДК 821.161

МЗЗ

Серія «Весь твій. Totus tuus»

Ярослава Матічин

МЗЗ Замурована душа: повість. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. – 176 с.

ISBN 978-617-520-529-7

Межа між видимим і невидимим світами. Чи реально привідкрити таємничу завісу? Події одної трагічної ночі жахіттям ввірвуться в життя юної Ярини і змінять її назавжди. Як боротися з примарами минулого, балансувати між реальністю та ілюзією? Як самотужки розбити замуровану стіну і визволити душі, що прагнуть до Світла? Коли поруч вірний лицар, кохання переможе всі перепони.

УДК 821.161

ISBN978-617-520-529-7

© Матічин Я., 2023

© Видавництво Ліра-К, 2023

*Чи марево, чи сон...
Видавалось, бачить з боку ті події.
А часом, все це відбувається з нею наяву...*

розділ перший

ЛЕЛІЯ

1797 рік

Такого свята вже давно не пам'ятали у славному Підгорецькому замку. Знатний магнат, власник Олеська, Підгірців та всіх навколишніх сіл граф Северин у свої поважні літа безтямно закохався у дев'ятнадцятилітню красуню Марію. Вона походила зі шляхетного, але збіднілого роду. Тому, коли старий граф попросив руки Марії, батьки радо погодилися на цей шлюб. Вважали за особливу честь віддати юну доньку за прикрого стариганя з уже досить сумнівною репутацією. Звісно, молодий Жевуський був визначним держаним діячем, щедрим меценатом і поціновувачем прекрасного, поетом і високоосвіченою людиною. Тому й перетворив Підгорецький замок на вишуканий палац, гідний короля. Хіба бракувало безцінної перлини в короні магната! Втомившись від гамірної марноти, прагнув спокою

і тиші для заняття улюбленою справою. Місцеві подейкували про дивацтва старого графа, але ніхто не наважувався звинуватити власника усієї округи у співпраці з нечистим. А що б мали думати васали про походження казкових скарбів їхнього сюзерена?

До вух Марії долітали ті «страшні історії» від місцевих пліткарок, себто її подруг, які черпали інформацію з уст їхніх високоповажних матусь. Однак її зовсім не цікавило золото старого графа і ще більше те, яким чином він його отримує. Можна уявити Марієне приголомшення, коли їй озвучили «радісну новину». Чи хотіла цього шлюбу юна панна? Звісно ж, ні! Старий магнат багатий, немов Крез, лякав уяву молодії, романтичної дівки. Проте вибору не було – мусила скорилася батьківській волі.

Ходачкове панство боялося старого магната. Граф, відомий своїм нестримним норвом, був швидким на розправу, не завжди вникаючи у суть справи. Рубав межі очі. Але попри не завжди шляхетну поведінку, Северин Жевуський визначався тонким смаком і розумінням прекрасного. Естет і поціновувач високого мистецтва! Коли маєток перейшов до його рук, він продовжив справу свого батька Вацлава, який ще 1728 року розпочав масштабну реконструкцію Підгорецького замку. Між павільйонами й вежею він добудував додаткові приміщення, для гостей маєтку – Гетьманський заїзд із сонячним годинником, заснував друкарню й театр. А яку чудову колекцію безцінних картин зібрав у своїй галереї! Сюди граф заснував друкарню й театр. А яку чудову колекцію безцінних картин зібрав у своїй галереї! Сюди граф перевіз найцінніші речі з Олеського замку, до якого душа особливо не лежала. Такими реформами магнат перетворив замок на величезний розкішний музей. Зали й кабінети прикрашали портрети власників замку, гетьманів та видатних політичних і духовних діячів. Оздоба кожної

Замурована душа

залі відповідала їхнім назвам: Китайська, Лицарська, Зелена, Дзеркальна, Мозаїчна... А у вітальні на почесному місці стояв мармуровий стіл – хрещальниця Яна Собеського.

Вся ця краса потопала в чудовому парку, який заклала родина засновників цього розкішного маєтку. Рідкісні дерева та найдивовижніші птахи були окрасою парку. Кожному, хто сюди вперше потрапляв, видавалося, наче опинився в раю.

Проте, опріч цієї краси й багатства, Марія бачила перед собою непоказного та дратівливого старого графа, який віднині став її чоловіком і паном. Вона мала його поважати, слухати, ба навіть любити. Але до цього Марію ніхто не зміг би примусити.

Останній польний коронований гетьман Северин Жевуський краєм ока спостерігав за юною дружиною. Боялася навіть поглядом з ним зустрітись. З похиленою головою спостерігала за гамірною юрбою місцевих підлабузників.

– Скромна невинність, – хмикнув під ніс.

З-під тих довгих опущених вій молодій графині раз по раз проскакував такий погляд волошкових очей, який міг би спопелити кожного присутнього. Знав, що був би першим, якби його обранка володіла такою силою. Мав надію, що юна Марія стане відрадом його старості й самотності. Мав надію, коли побачив уперше... Але то все химери його ілюзій. Хіба б могла полюбити? Бачив, що ні. Навіть якби співав під вікнами романтичні балади, які свого часу досить успішно римував, не відкрила б серця... Гроші! Ось головний мотиватор цього шлюбу. Всі шалено заздрили його скарбам, яких насправді й не існувало... Бо жив одною мрією, на яку не шкодував навіть життя.

– О! Якби Марія побачила мене раніше! Якби знала, чим жив, то стояла б у тій черзі розбитих жіночих сердець, що билися за увагу. Якби знала ТОДІ!

Северин на мить заплющив очі, й минуле живою картиною постало перед затуманеним зором.

У маєтку Підгірців в родині подільського воєводи Вацлава Жевуського та Анни Любомирської малий Северин формувався майбутнім політиком, високоосвіченою особистістю і, звісно, справжнім шляхтичем. Його вихованню і навчанню приділяли особливу увагу. Наставники французи й італійці ретельно вкладали в голову юного магната всі знання, які він міг поглинути. Потім Франція, Італія, Австрія... Теорія реалізувалась на практиці. Політичну кар'єру будував під впливом і за сприяння батька. Мав його за великого авторитета в усьому, тому й досяг успіхів в юному віці. Так його виховали – батьківщина понад усе! Тому й Жевуські кидали виклик слабкодухому королю, тому й боролись за права і давні шляхетські вольності. Катерина II не побачила, вислала в далеку Калугу.

Та Северин не зламався, вистояв і по поверненні додому поринув з головою у клопоти з маєтком. Борги... Вистояти в нерівній боротьбі означало очолити її. Не дивно, що тривалий час уособлював опозицію до тогочасної влади. Мав підтримку французьких та пруських політичних лідерів. 1791 року Жевуський очолив шляхетське невдоволення новою Конституцією, а вже прийдешнього року зі Станіславом Потоцьким та Ксаверієм Браницьким їздили до Ясс, щоб зустрітися з князем Безбородьком для зміни політики щодо Речі Посполитої. Вже тоді зрозумів, що з московитами не домовишся і віри їм нема. Суцільна облуда і брехня. Але вони прагли реваншу за будь-яку ціну, і її довелося сплатити. Тому найбільшою трагедією й водночас триумфом Станіслава Потоцького стала Торговицька конфедерація. Северин з Потоцьким очолили конфедератів і зазнали повного фіаско! Другий переділ Польщі, підтримка повстання Тадеуша.... Після розгрому повстання Костюшка зникла його люба Польща. Року 1795-го третій переділ Речі Посполитої поставив крапку в історії могутньої держави.

Северин хмикнув під ніс – йому виголосили смертний вирок через повішання, але він вчасно покинув небезпечну зону, і... повісили його портрет. Така заочна кара... Останні ілюзії щодо цариці Катерини розвіялися після відмови скасувати вирок. Гіркий досвід князя Потоцького, його нещасного товариша Станіслава Щенсного раптом різко змінив життєві пріоритети. Потоцький втратив родовий Кристонополь. Заплутаний любовний трикутник і славнозвісна Софія де Вітт створювали хіба проблеми, аніж щасливе родинне життя. А імператриця? Таж вона занапастила славний рід Потоцьких, наклавши на них тавро зради...

Жевуський не хотів такого безславного завершення політичної та світської кар'єри. Не знав свого майбутнього, мріяв про спокій у Підгорецькому замку і плекав таємні плани відновлення Речі Посполитої. А для цього потрібні гроші, величезні кошти, безцінні скарби...

Марія не могла знати славного минулого старого нелюба, бо їй на світі ще не було, а розповіді про давні звичаї не тішили юне серце. Зараз вона бачила лише пошарпаного життям поважного маєтного князя, за якого силоміць видали заміж чи продали, замурували за життя в камінну клітку розкішного замку.

Жевуський відвів погляд. Він ТАК прагнув спокою... Але знав, що не судилося...

Місцева шляхта, запрошена на святкову учту, захоплено та заздрісно заглядалася на молоду наречену старого Северина. Красива й ніжна, мов лілея, Марія в розкішних шатах під руку зі своїм чоловіком спускалася сходами палацу. Місцеві пані бундючно позирали на юну безприданницю – от пощастило обкрутити знатного багатія! Чоловіки ж більше захоплювалися молодого графиню: нерозпущений пуп'янок потребував уваги й кохання, а хіба той старий шкарбун зможе полонити ніжне серце своєї обраниці? Марія не помічала тієї уваги, якою її обдаровувала місцева знать, їй до всього було байдуже: і до захоплення, і до пліток. Біла-біла, мов стіна, знесилена молода пані ледве відбула це бучне святкування. Коли в парку розпочався феєрверк, графиня попросилася до спальні. Северин хмикнув, давши згоду. Він трактував це по-своєму: його єдиним бажанням зараз було залишитися наодинці з молодого дружиною.

Марію відвели у розкішну, весільно прибрану спальню. Тут молода дружина мала очікувати чоловіка. Сльози та страх скували серце бідлошної дівчини. Сповнена горем, вона впала на гаптовану шовком подушку.

розділ другий

МРІЯ

Андрій хвилювався, мов жовторотий підліток. Вперше закохався без надії на взаємність. Раптом вона сьогодні не з'явиться? Тоді всі сподівання, таємні зітхання й надії розвіються, як сон. Цього не можна допустити! Андрій розумів, що тоді його життя втратить сенс. Він – невірний Тома – втік від кохання, мов від чуми, не визнаючи його існування, як такого.

– Кохання, – не раз любив «блиснути ерудицією» у колі друзів, – це щось нереальне, ефемерне, просто неможливе в умовах земного існування. Шаленці ті, які піддаються божевільній омані неіснуючих почуттів.

– Ну, друже, це ти загнув, – намагався опритомнити Андрія товариш Тарас, – кохання таки існує! Навіть, якщо ти мене спалиш зараз на вогнищі свого невірства, мої посмертні слова будуть цитувати вдячні нащадки! «Землю обертає кохання!».

– От-от, – вступав у дискусію Роман, – високе мистецтво, невмирущі рядки Петрарки, вічна симфонія кохання... Хто надихнув найкращих творців, якщо не почуття?

– Справжня любов – на Небесах, дар Бога. А земне кохання – облуда, дурман, ілюзії, примарні фантазії часом із суто матеріальною вигодою. Фантом, дим... Звичайно, між людьми виникає приязнь, повага, теплі товариські або партнерські стосунки, які дають змогу створити прототип – совітську «ячейку общества» для високої ідеї продовження людського роду.

– Схаменилася, Андрійку, які совіти?! – Тарас награло закотив очі.

– Ніякі, насправді, але суть незмінна, – буркнув Андрій. – Високі та вічні почуття просто неможливі в цьому грішному, огрубілому земному світі. Десь там... на Небесах існує те чисте, незаплямоване похіття почуття, але не тут, на землі.

– От не розумію, – знову втрутився Роман. – При таких люблячих батьках – такий «опортуніст».

Андрій густо почервонів. Гріх нарікати на свою родину, та здаватися легко не хотів.

– Мої батьки – щасливий виняток. Вони – одnodумці по життю у всьому. Та навіть маю приклад стрійка Йосифа. Кохана дружина вмерла, забравши частку його душі і він по життю, мов неприкаяний. Навіть донька стала тягарем.

– Але це в минулому і зараз він знову успішний чоловік, бо має підтримку вашої родини. Та й Любця – улюблена сестричка.

– ТАК! – раптом загрозливо глянув на друзів, – І я не дозволю її скривдити брехливими побрехеньками про неземне кохання.

Договорився на свою голову. Коли друзі дізнаються, піднімуть на такий глум, що вже соромно. Але це буде потім, а потім буде байдуже. Мріяв прихилити серце вродливої незнайомки, котра, мов фея, линула повз нього, навіть не помічаючи Андрієвого існування.

Вже упродовж шести місяців Андрій жив заручником таємної пристрасності. Марив у сні, мріючи про наступну зустріч і не наважуючись хоч на крок наблизитися до своєї мрії. Двічі на тиждень, мов злодій, чатував за рогом парку Івана Франка, коли юна красуня разом з подругами поспішала на заняття до університету. Зима змінила осінь, незабаром і весна настане, а Андрій все мордувався сумнівами – а що, як засміє чоловіка, котрий чіпляється до неповнолітньої, чи злякається й волатиме про допомогу? Молоді сучасні дівчата мінливі й непостійні, як львівська погода. Чи схоже така приголомшливо красива, неземна юнка сприйняти серйозно його кохання? Чи відгукнеться її серце на шалені почуття, що рвуть знеможені груди на шматки? Хтозна... Андрій продовжував свою агонію... і щастя водночас. Його мрія живила серце, відсутність відмови вселяла віру й надію на краще.

Чи знала Ярина про свого таємного залицяльника? Звичайно, знала. Чи лякала її така ситуація? Тільки не Ярину... Її смішило і засмучувало таке становище. Чому молодий чоловік не наважується першим зробити крок? Невже він відчуває її СИЛУ? Ярині випало нести цей хрест чи вищу благодать через смиренність своїй долі.

ДОЛЯ... Що воно таке? Люди часто нарікають на неї: що за лиха година, лиха доля випала – несила нести на горбі всі життєві труднощі, хочеться веселого безтурботного життя, при доброму здоров'ї та хороших статках. Людині властиво нарікати, коли добре ведеться і коли втрачає все,

Мрія

коли мирне небо над головою і коли настають лихолітні випробування війною і пошестями. Людина прагне ЧОГОСЬ, не усвідомлюючи туги за втраченим Раєм. Духовне начало дарує віру і надію про повернення ДОДОМУ, а життєва марнота накриває чорним рядном постійних нарікань і пошуків альтернативних джерел задоволення у багатстві, владі та «філософському камені».

Ярина не нарікала на долю. Дівчина знала, що не така, як всі. Вона навчилася з цим жити, попри ВСЕ... Непрощений родовий гріх містично тяжів саме над нею, і спокутувати помилки предків випало саме на її долю. Ця снігова лавина набирала обертів, і якимось Ярину засипало. А все могло би бути інакше, якби... перемогло кохання.

розділ третій

ЛЕТАРГІЯ

Ігор закохався у Віру, неймовірно чарівну дівчину, з першого погляду. Фатальна краса! Романтична казкова зустріч на одному із семи пагорбів давнього міста Лева!

Віра разом з однокласниками зустрічала схід сонця на Високому замку після випускного балу і прощалася з безтурботними шкільними роками, а Ігор святкував закінчення юрфаку. Давня добра традиція зустрічати сонце на Княжій горі стала неодмінним атрибутом тих, хто завершував одну віху життя і вступав у наступні. Покоління випускників з року в рік підхоплювали цю естафету. Священний ритуал, наче провідна зоря, знаменував початок нового та прощання з тим, що залишало в серці щемкий трунок і втішні спогади. В перших променях народження нового дня Ігор раптом побачив юну діву, котра засліпила, зачарувала його. Це було схоже на мі-

стичний сон, фантастичне видіння. Хлопець не встояв... Віра – молода, наївна – просто злякалася того шаленого виру почуттів. Вона готувалася до вступу в консерваторію, і заміжжя не входило в її плани. Та й батьки не згоджувалися спочатку, але Ігор виявився дуже переконливим. Крига скресла, серце красуні не могло залишитися німим до палкого кохання. Вони побрались одразу після вступу Віри до консерваторії. Народження першої дитини, старшої сестри Ярини – Марти, стало для молодих батьків довершенням їхнього сімейного щастя, а Яринка народилася через сім років. П'ятнадцять років родинного тепла, любові та порозуміння.

Що ж до батьків Ігоря... Вони сприйняли його «скоропіле» одруження без ентузіазму, але й без критики. Стриманість в усьому. Мати ніколи не демонструвала своїх емоцій, щільно ховаючи на дно серця все, що могло вивести з душевної рівноваги. Батько теж при такій дружині був закоренілим чиновником без усмішки, тепла і любові. Все життя пропрацювавши в торгівлі на керівних посадах, батьки Ігоря звикли до статків і спокійного, урівноваженого життя без емоцій і зайвих пристрастей. Палке кохання сина видавалося необдуманим кроком, проте – це його вибір. У важкі часи совіцького застою їхня родина мала стабільність. Що й казати, у ті буремні роки саме «Торговельку» вважали престижним інститутом. Представник торгівлі – людина гідна поваги. Перед нею плазували, бажаючи запопасти в друзі чи бодай у хороші знайомі. Адже саме через таких знайомих можна було придбати з-під поли дефіцитний товар. Формула: «Я від Ван Ванича чи Мар Петрівни» діяла безвідмовно: перед таким щасливцем, як за помахом чарівної палички, з'являлись на прилавку якісні про дукти, дорогий імпортний одяг чи на той час недоступна для простого